

EUROPAPARLAMENTET

1999

2004

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A5-0326/2002

4 oktober 2002

*

BETÄNKANDE

om förslaget till rådets rekommendation om tillämpning på egenföretagare av lagstiftningen om hälsa och säkerhet i arbetet
(KOM(2002) 166 – C5-0235/2002 – 2002/0079(CNS))

Utskottet för sysselsättning och socialfrågor

Föredragande: Manuel Pérez Álvarez

Teckenförklaring

- * Samrådsförfarandet
majoritet av de avgivna rösterna
- **I Samarbetsförfarandet (första behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna
- **II Samarbetsförfarandet (andra behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten
majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten
- *** Samtyckesförfarandet
majoritet av parlamentets samtliga ledamöter utom i de fall som avses i artiklarna 105, 107, 161 och 300 i EG-fördraget och artikel 7 i EU-fördraget
- ***I Medbeslutandeförfarandet (första behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna
- ***II Medbeslutandeförfarandet (andra behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten
majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten
- ***III Medbeslutandeförfarandet (tredje behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna det gemensamma utkastet

(Angivet förfarande baseras på den rättsliga grund som kommissionen föreslagit.)

Ändringsförslag till lagtexter

Parlamentets ändringar markeras med ***fetkursiv stil***. *Kursiv stil* används för att markera ord eller textavsnitt som man tycker bör korrigeras innan den slutliga texten produceras (exempelvis om en språkversion har uppenbara fel eller saknar textavsnitt). Dessa förslag underställs berörda tekniska avdelningar för godkännande.

INNEHÅLL

	Sida
PROTOKOLLSIDA	4
FÖRSLAG TILL LAGSTIFTNINGSRESOLUTION	5
MOTIVERING	14

PROTOKOLLSIDA

I en skrivelse av den 29 maj 2002 begärde rådet i enlighet med artikel 308 i EG-fördraget att parlamentet skulle yttra sig över förslaget till rådets rekommendation om tillämpning på egenföretagare av lagstiftningen om hälsa och säkerhet i arbetet (KOM(2002) 166 – 2002/0079(CNS)).

Vid plenarsammanträdet den 29 maj 2002 tillkännagav talmannen att detta förslag hänvisats till utskottet för sysselsättning och socialfrågor, som utsetts till ansvarigt utskott, och till utskottet för rättsliga frågor och den inre marknaden och utskottet för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor, som utsetts till rådgivande utskott (C5-0235/2002).

Vid utskottssammanträdet den 23 april 2002 hade utskottet för sysselsättning och socialfrågor utsett Manuel Pérez Álvarez till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 10 september och 30 september-1 oktober 2002 behandlade utskottet kommissionens förslag och förslaget till betänkande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet förslaget till lagstiftningsresolution med 36 röster för och 1 röst emot.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen Theodorus J.J. Bouwman (ordförande), Marie-Hélène Gillig och Marie-Thérèse Hermange (vice ordförande), Manuel Pérez Álvarez (föredragande), Jan Andersson, Elspeth Attwooll, Regina Bastos, Chantal Cauquil (suppleant för Sylviane H. Ainaridi), Alejandro Cercas, Luigi Cocilovo, Harald Ettl, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Hélène Flautre, Fiorella Ghilardotti (suppleant för Enrico Boselli), Anne-Karin Glase, Roger Helmer, Stephen Hughes, Anna Karamanou, Dieter-Lebrecht Koch (suppleant för Philip Bushill-Matthews), Arlette Laguiller, Jean Lambert, Giorgio Lisi (suppleant för James L.C. Provan i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Raffaele Lombardo, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Mario Mantovani, Ria G.H.C. Oomen-Ruijten (suppleant för Enrico Ferri), Paolo Pastorelli (suppleant för Mario Clemente Mastella i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Bartho Pronk, Amalia Sartori (suppleant för Winfried Menrad i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Herman Schmid, Gabriele Stauner (suppleant för Rodi Kratsa-Tsagaropoulou), Helle Thorning-Schmidt, Ieke van den Burg, Anne E.M. Van Lancker och Barbara Weiler.

Utskottet för rättsliga frågor och den inre marknaden och utskottet för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor beslutade den 22 och 23 maj 2002 att inte avge något yttrande.

Betänkandet ingavs den 4 oktober 2002.

FÖRSLAG TILL LAGSTIFTNINGSRESOLUTION

Europaparlamentets lagstiftningsresolution om förslaget till rådets rekommendation om tillämpning på egenföretagare av lagstiftningen om hälsa och säkerhet i arbetet (KOM(2002) 166 – C5-0235/2002 – 2002/0079(CNS))

(Samrådsförfarandet)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens förslag till rådet (KOM(2002) 166¹),
  - efter att ha hörts av rådet i enlighet med artikel 308 i EG-fördraget (C5-0235/2002),
  - med beaktande av artikel 67 i arbetsordningen,
  - med beaktande av betänkandet från utskottet för sysselsättning och socialfrågor (A5-0326/2002).
1. Europaparlamentet godkänner kommissionens förslag såsom ändrat av parlamentet.
  2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ändra sitt förslag i överensstämmelse härmed, i enlighet med artikel 250.2 i EG-fördraget.
  3. Rådet uppmanas att underrätta Europaparlamentet om rådet har för avsikt att avvika från den text som parlamentet godkänt.
  4. Europaparlamentet begär att medlingsförfarandet i den gemensamma förklaringen av den 4 mars 1975 inleds om rådet har för avsikt att avvika från den text som parlamentet har godkänt.
  5. Rådet uppmanas att på nytt höra Europaparlamentet om rådet har för avsikt att väsentligt ändra kommissionens förslag.
  6. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att delge rådet, kommissionen, samt för information medlemsstaternas parlament, parlamentets ståndpunkt.

Kommissionens förslag

Parlamentets ändringar

Ändringsförslag 1
Skäl -1 (nytt)

(-1) I stadgan om de grundläggande rättigheterna föreskrivs i artikel 31 att varje arbetstagare har rätt till hälsosamma, säkra och värdiga

---

¹ Ännu ej offentliggjort i EGT.

arbetsförhållanden och att denna rätt, som utgör en precisering av den grundläggande rätten till skydd för den egna personen och värdigheten, bör omfatta alla anställda oavsett deras rättsliga ställning.

Motivering

Anställdas rätt till skydd för hälsa och säkerhet, oavsett rättslig ställning, erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och baseras på den grundläggande mänskliga rätten till skydd för den egna värdigheten och integriteten.

Ändringsförslag 2
Skäl 3

(3) Arbetsmarknadens parter fäster också stor vikt vid skyddet av egenföretagares hälsa och säkerhet, och nästan alla är positiva till en gemenskapsåtgärd i form av en rekommendation från rådet som betonar högrisksektorer och framför allt information och spridning av kunskap om riskförebyggande, lämplig utbildning och relevant hälsoövervakning.

(3) Arbetsmarknadens parter fäster också stor vikt vid skyddet av egenföretagares hälsa och säkerhet **och de personers hälsa och säkerhet som arbetar tillsammans med egenföretagare** och nästan alla är positiva till en gemenskapsåtgärd i form av en rekommendation från rådet som betonar högrisksektorer och framför allt information och spridning av kunskap om riskförebyggande, lämplig utbildning och relevant hälsoövervakning.

Motivering

Genom detta tillägg poängteras samhörigheten mellan anställda och egenföretagare som arbetar på samma arbetsplats när det gäller frågor som rör hälsa och säkerhet.

Ändringsförslag 3
Skäl 5a (nytt)

(5a) Egenföretagare kan genom sin verksamhet riskera andra arbetstagares och personers hälsa och säkerhet.

Motivering

Oavsett om egenföretagare arbetar ensamma, i företag som har anställda eller som underleverantörer kan deras verksamhet medföra risker inte bara för deras egen hälsa och säkerhet utan även för anställda och övriga personer som berörs av verksamheten.

Ändringsförslag 4 Skäl 9a (nytt)

(9a) I direktiv 92/57/EEG av den 24 juni 1992 om tillfälliga eller rörliga byggarbetsplatser föreskrivs att även egenföretagare och arbetsgivare, när de själva utövar yrkesverksamhet, skall omfattas av vissa tillämpliga bestämmelser i rådets direktiv 89/655/EEG av den 30 november 1989 om minimikrav för säkerhet och hälsa vid arbetstagares användning av arbetsutrustning på arbetsplatsen och rådets direktiv 89/656/EEG av den 30 november 1989 om minimikrav för säkerhet och hälsa vid arbetstagares användning av personlig skyddsutrustning på arbetsplatsen.

En liknande utvidgning av minimikraven för säkerhet och hälsa bör fastställas för alla de fall då bestämmelserna för anställda kan tillämpas direkt på en egenföretagare som arbetar inom ramen för verksamheten eller organisationen hos ett företag med anställda och som också lagligen sysselsätter egenföretagare som inte har ingått avtal med företaget.

Motivering

Arbetsvillkoren för egenföretagare som är verksamma inom företag med anställda eller som arbetar som underleverantörer bestäms i stor utsträckning genom de avtal som ingås med företagen. I detta sammanhang utgör olika försök i medlemsstaterna liksom vissa principer i direktivet om tillfälliga eller rörliga byggarbetsplatser positiva exempel på nytänkande. Det borde vara enkelt att finna en juridisk lösning genom att utvidga de bestämmelser som gäller anställda till att också gälla egenföretagare som är verksamma inom ett företag (gränsvärden för exponering, tillhandahållande av arbetsutrustning som uppfyller direktivens krav, information m.m.). Bara vissa bestämmelser i kollektivavtal går inte att överflytta (val av de anställdas skyddsombud m.m.).

Tillägget av ordet "lagligen" syftar till att utesluta eventuellt falska egenföretagare och liknande kategorier.

Ändringsförslag 5 Skäl 9b (nytt)

(9b) Denna rekommendation omfattar alla egenföretagare, oavsett om de bedriver sin yrkesverksamhet ensamma eller tillsammans med anställda i det egna företaget eller ett annat företag.

Motivering

I ändringsförslaget preciseras att alla egenföretagare, oavsett om de arbetar ensamma eller tillsammans med andra, har rätt till skydd.

Ändringsförslag 6 Skäl 12

(12) De mål i fråga om hälsa och säkerhet som sätts upp i denna rekommendation påverkar inte medlemsstaternas frihet att fastställa konkreta bestämmelser om hur deras lagstiftning skall tillämpas på egenföretagare.

(12) De mål i fråga om hälsa och säkerhet som sätts upp i denna rekommendation påverkar inte medlemsstaternas frihet att fastställa konkreta bestämmelser om hur deras lagstiftning skall tillämpas på egenföretagare ***i syfte att samordna de åtgärder för säkerhet och hälsa som rör anställda och egenföretagare så att alla kan omfattas av bättre villkor när det gäller hälsa och säkerhet.***

Motivering

Målet är att tillämpa samma regler på anställda och egenföretagare.

Ändringsförslag 7
Skäl 14a (nytt)

(14a) Om medlemsstaternas åtgärder fyra år sedan denna rekommendation har antagits visar sig vara otillräckliga bör kommissionen lägga fram förslag om bindande åtgärder för att se till att egenföretagare omfattas helt av nuvarande och framtida lagstiftning om hälsa och säkerhet.

Motivering

En rekommendation är inte rättsligt bindande för medlemsstaterna. Det är därför rimligt att föreslå rättsligt bindande instrument (t.ex. ett direktiv) om det åsyftade skyddet av egenföretagare inte uppnås efter fyra år.

Ändringsförslag 8
Rekommendation 1, stycke 1a (nytt)

att erkänna arbetsgivarnas och de uppdragsgivande företagens skyldighet att på de egenföretagare som är lagligen verksamma tillämpa de relevanta bestämmelser om säkerhet och hälsa som gäller för anställda.

Motivering

Arbetsgivarens skyldigheter att skydda de anställdas hälsa och säkerhet, framför allt när det gäller arbetsvillkor som denne kontrollerar, bör utsträckas till att gälla egenföretagare som är verksamma inom företaget. Om till exempel en svetsare, som är egenföretagare, arbetar på ett stålföretag förefaller det naturligt att man låter denna person omfattas av kraven på skydd mot buller eller farlig exponering för kemiska ämnen och bestämmelserna om arbetsutrustning och information för att skydda egenföretagarens, berörda anställdas och övriga personers hälsa och säkerhet.

Genom ordet "lagligen" utesluts falska egenföretagare och bedrägeri i allmänhet och genom att skriva "lagligen verksamma" omfattas bara den verkliga egenföretagare som arbetar för huvudföretaget på basis av en kommersiell överenskommelse.

Ändringsförslag 9 Rekommendation 2

2. att se till att erkännandet av denna rätt och dessa skyldigheter ingår i medlemsstatens interna rättsordning genom att, i enlighet med nationell lagstiftning och/eller nationell praxis, låta egenföretagare omfattas av **lagstiftningen** om hälsa och säkerhet i arbetet och/eller vidta särskilda åtgärder för egenföretagare,

2. att se till att erkännandet **och genomförandet** av denna rätt och dessa skyldigheter ingår i medlemsstatens interna rättsordning genom att, i enlighet med nationell lagstiftning och/eller nationell praxis, låta egenföretagare omfattas **helt av all lagstiftning** om hälsa och säkerhet i arbetet och/eller vidta särskilda åtgärder för egenföretagare **i syfte att samordna de åtgärder för säkerhet och hälsa som rör anställda och egenföretagare,**

Motivering

Det bör göras klart att det inte bara handlar om att erkänna utan också om att genomföra all lagstiftning som rör hälsa och säkerhet i arbetet.

Ändringsförslag 10 Rekommendation 3

3. att om nödvändigt anpassa denna lagstiftning till egenföretagares specifika villkor,

3. att om nödvändigt anpassa denna lagstiftning till egenföretagares specifika villkor, **och i synnerhet när det gäller entreprenadverksamhet se till att hälso- och säkerhetsaspekterna omfattas av effektiva bestämmelser; att egenföretagares och uppdragsgivande företags respektive**

skyldigheter fastställs och att säkerhetsbestämmelser om tillhandahållande av arbetsutrustning eller arbetsmaterial respekteras, däribland skyldigheten att informera egenföretagare om riskerna och ge dem råd beträffande användningen,

Motivering

När det är svårt att göra en direkt utvidgning av bestämmelserna om hälsa och säkerhet bör man se till att de allmänna bestämmelserna gör det möjligt att styra avtalen mellan företagen och egenföretagarna så att entreprenadverksamhet omfattas av effektiva hälso- och säkerhetsbestämmelser.

Ändringsförslag 11 Rekommendation 4

4. att vidta de åtgärder som krävs för att garantera att egenföretagare kan få information och råd från myndigheter och/eller organ som tillsatts för detta ändamål, när det gäller förebyggande av hälso- och säkerhetsrisker i yrket; dessa åtgärder måste vara anpassade till egenföretagares särskilda behov och göra det möjligt för dem att hantera de risker som de kan utsättas för,

4. att vidta de åtgärder som krävs för att garantera att egenföretagare kan få information och råd från myndigheter och/eller organ som tillsatts för detta ändamål, när det gäller förebyggande av hälso- och säkerhetsrisker i yrket; dessa åtgärder måste vara anpassade till egenföretagares särskilda behov och göra det möjligt för dem att hantera de risker som de kan utsättas för, ***bland annat genom nationella informationskampanjer om hälsa och säkerhet på arbetsplatsen som bör inriktas på särskilda risker inom de olika sektorer där det finns ett mycket stort antal egenföretagare,***

Motivering

Kommissionen påpekar att det i gemenskapen finns sektorer som anses vara "högrisksektorer" (jordbruk, fiske, byggnadsarbete och transporter) där antalet egenföretagare är mycket stort. Det är alltså ytterst viktigt att informera alla egenföretagare och göra dem medvetna om särskilda risker med deras verksamhet och om hur dessa kan förebyggas i stället för att förlita sig på egenföretagarens goda vilja att själv skaffa sig information.

Ändringsförslag 12
Rekommendation 5

5. att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att egenföretagare skall **kunna** ha tillgång till tillräcklig utbildning för att få lämplig kompetens i fråga om säkerhet och hälsa,

5. att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att egenföretagare skall ha tillgång till tillräcklig utbildning för att få lämplig kompetens i fråga om säkerhet och hälsa,

Motivering

Ingen motivering behövs.

Ändringsförslag 13
Rekommendation 6a (ny)

6a. att inbegripa synpunkter på egenföretagares hälsa och säkerhet i de nationella sysselsättningsprogrammen genom att utifrån de erfarenheter som gjorts i andra medlemsstater eller på gemenskapsnivå utveckla relevanta och jämförbara indikatorer, till exempel olycksstatistik för egenföretagare, utifrån sektor, kön, åldersgrupp och andra sociala faktorer.

Motivering

I samband med att man vidtar effektiva förebyggande åtgärder och utarbetar system för att övervaka egenföretagares hälsa och för att ge information och utbildning i frågan bör man också inrätta informationssystem som gör det möjligt att kontrollera utvecklingen på området.

Ändringsförslag 14
Rekommendation 7

7. att vidta nödvändiga åtgärder, i enlighet med nationell lagstiftning och/eller nationell praxis, för att garantera en lämplig övervakning av egenföretagares hälsa med avseende på hälso- och säkerhetsrisker i arbetet,

7. att vidta nödvändiga åtgärder, i enlighet med nationell lagstiftning och/eller nationell praxis, för att garantera en lämplig övervakning av egenföretagares hälsa med avseende på hälso- och säkerhetsrisker i arbetet, **och i första hand särskilda risker, och ta hänsyn till resultaten av denna övervakning i samband med riskbedömning och planering av**

förebyggande åtgärder, såsom insatser för folkhälsa, hälsa på arbetsplatsen och socialförsäkringsskydd eller insatser på bransch- eller företagsnivå, i synnerhet när man kan förutse att egenföretagare kommer att anlitas relativt regelbundet,

Motivering

I samband med övervakningen av egenföretagares hälsa och säkerhet bör man ta hänsyn till särskilda risker, till exempel exponering för cancerogena ämnen eller buller. Egenföretagares hälso- och säkerhetsproblem bör dessutom ingå i alla förebyggande åtgärder, inte bara den allmänna hälsovårdspolitiken utan också de förebyggande program som inrättas av branschorganisationerna eller de företag som ofta anlitar egenföretagare.

Ändringsförslag 15 Rekommendation 10a (ny)

10a. Om medlemsstaternas åtgärder fyra år sedan denna rekommendation har antagits visar sig vara otillräckliga kommer kommissionen att lägga fram förslag om bindande åtgärder för att se till att egenföretagare omfattas helt av nuvarande och framtida lagstiftning om hälsa och säkerhet.

Motivering

Se motiveringen till ändringsförslag 7.

MOTIVERING

Kommissionens förslag till rekommendation har sin upprinnelse i att de personer som inte utövar sin yrkesverksamhet inom ramen för ett anställningsförhållande med en arbetsgivare, eller överhuvudtaget inte inom något anställnings- eller beroendeförhållande till en tredje part, vanligen inte omfattas av de EG-direktiv som rör hälsa och säkerhet i arbetet. Det faktum att de flesta medlemsstater saknar rättsliga bestämmelser om skydd för egenföretagares hälsa och säkerhet innebär att skyddet i mycket hög grad varierar i Europeiska unionen, vilket visar att det krävs åtgärder på gemenskapsnivå för att tillförsäkra egenföretagare ett minimiskydd mot risker i arbetet.

Även om de uppgifter som finns tillgängliga är ofullständiga och sällan enhetliga, är det uppenbart att många problem när det gäller hälsa och säkerhet på arbetet rör egenföretagare. I ett land som Förenade kungariket, där man registrerar antalet dödsolyckor i arbetet både när det gäller anställda och egenföretagare, är antalet dödsolyckor betydligt större för den senare kategorin. De undersökningar om arbetsvillkoren som genomförts av Dublinfonden visar att andelen egenföretagare är relativt hög inom högrisksektorer som jord- och skogsbruk, fiske, transport och byggnadsarbete.

Dessutom arbetar många personer som egenföretagare och det finns många beröringspunkter mellan egenföretagare och anställda. Förutsättningen för en effektiv förebyggande politik är därför att man skapar ett så enhetligt skydd för de anställdas hälsa och säkerhet som möjligt oberoende av de riskutsatta arbetstagarnas rättsliga ställning.

Kommissionen framhåller att gemenskapens insats bör ske genom ett icke-bindande instrument, t.ex. en rekommendation, eftersom ett sådant är lämpligare för aspekter som hänger samman med information/kunskapsspridning, utbildning, specialmedicinsk hälsoövervakning och förebyggande arbete. Man föreslår därför en rekommendation i enlighet med artikel 308 i fördraget i stället för artikel 137, som endast anger direktiv som rättsligt instrument för åtgärder på det här området.

Ekonomiska och sociala kommittén stöder detta val men menar att artikel 137 endast är tillämplig på anställda. Denna uppfattning är förvånande av flera skäl. Artikel 137 har i själva verket som mål att förbättra arbetsmiljön enligt olika hälso- och säkerhetskrav. Detta mål innebär att olika rättslig ställning inte utgör ett avgörande kriterium för att styra gemenskapens insatser. I EG-domstolens dom av den 12 november 1996 (Förenade kungariket mot rådet) understryks med rätta att begreppet arbetsmiljö bör ges en vidsträckt tolkning av rådets befogenhet och det konstateras vidare att begreppet arbetsmiljö inte uppfattas som något oföränderligt utan återspeglar samhällets sociala och tekniska utveckling.

Dessutom visar den långa raden områden som omfattas av artikel 137 att det skulle vara absurt att gemenskapsdirektiv bara skulle kunna antas om de avser anställda med en viss rättslig ställning. Bestämmelsen om "integrering av personer som står utanför arbetsmarknaden" kan uppenbarligen inte enbart gälla anställda.

Om man anser att egenföretagare är uteslutna från tillämpningsområdet för gemenskapens socialpolitik, som den fastställs i avdelning XI, skulle detta innebära ett kraftigt steg bakåt i förhållande till den existerande gemenskapslagstiftningen och i förhållande till de femton

medlemsstaternas samtliga socialpolitiska åtgärder som alla omfattar egenföretagare.

Kommissionens skäl till att förorda en rekommendation förefaller dessutom föga övertygande. Effekten av de rekommendationer som gemenskapen har utfärdat när det gäller hälsa och säkerhet har varit mycket begränsad, vilket framgår av att rekommendationerna om arbetsmedicin eller arbetssjukdomar i stor utsträckning inte har tillämpats och av att rekommendationen av den 17 maj 1998 om ratificering av ILO:s konvention om arbete i hemmet bara har följts av två av de femton medlemsstaterna i Europeiska unionen.

Dessutom följer av EG-domstolens fasta rättspraxis att artikel 308 "endast kan användas som rättslig grund för en rättsakt då ingen annan bestämmelse i fördraget ger gemenskapens institutioner den behörighet som är nödvändig för att anta rättsakten" (se ovan citerad dom av den 12 november 1996).

Alla dessa skäl skulle vara tillräckliga för att ifrågasätta kommissionens val. Icke desto mindre utgör kommissionens förslag ett första, om än försiktigt, steg mot en lösning av problemet med skydd för egenföretagare. Eftersom detta utgör ett första steg för att ta itu med problemet och med tanke på att nästan samtliga arbetsmarknadsparter förordar ett icke-bindande gemenskapsinstrument när det gäller aspekter som hänger samman med information, kunskapsförmedling, utbildning och medicinsk övervakning förefaller det lämpligt att tills vidare godta det förslag som kommissionen har lagt fram.

Själva innehållet i rekommendationen förtjänar också några påpekanden. Även om den allmänna intentionen i kommissionens text och ambitionen att skydda egenföretagares hälsa och säkerhet genom att eftersträva en lämplig avvägning mellan icke-bindande instrument och förebyggande åtgärder förtjänar att stödjas måste det framhållas att rekommendationens bestämmelser förmodligen är otillräckliga och alltför allmänna.

Framför allt är de förslag som rör problem i samband med gemensam verksamhet och entreprenadverksamhet otillräckliga. Kommissionens förslag kan vara tillämpbara på de egenföretagare som arbetar relativt isolerat. När det gäller de egenföretagare som arbetar med företag där det finns anställda eller som arbetar som underleverantörer glömmar man att deras arbetsvillkor till stor del bestäms av avtalen med dessa företag och av de olika graderna av ekonomiskt och organisatoriskt beroende vars betydelse för hälsan man borde beakta.

Om man vill angripa problemet i grunden bör man överväga möjligheten att direktivets bestämmelser direkt utvidgas till att omfatta de egenföretagare som arbetar i ett företag med anställda. Man bör också betona behovet av allmänna bestämmelser för att garantera att förhållandet mellan arbetsgivare och egenföretagare som arbetar som underleverantörer regleras genom effektiva bestämmelser om hälsa och säkerhet. Slutligen bör man framhålla vikten av förebyggande åtgärder som inte bara riktar sig till egenföretagarna och deras goda vilja utan som också försöker påverka de ekonomiska, yrkesmässiga och sociala betingelserna för deras verksamhet.

Det är i detta sammanhang viktigt att alla åtgärder, oavsett om de har som mål att skydda anställdas eller egenföretagares hälsa och säkerhet i arbetet, kompletteras med information som gör det möjligt att få en bild av den nuvarande situationen och utvecklingen (statistik över arbetsolyckor och arbetssjukdomar bland egenföretagare, arbetsvillkor, yrkesmässig exponering, sjukdomar och särskilda risker förknippade med egenföretagares villkor m.m.).

Om en sådan översikt skall bli till nytta bör den omfatta hela Europa och bestå av uppgifter och indikatorer som är jämförbara och enhetliga. Detta kan bara genomföras genom samarbete på gemenskapsnivå, inte av enskilda medlemsstater. I ett Europa där rörligheten på arbetsmarknaden och arbetet över gränserna stadigt ökar är det svårt att i praktiken genomföra en politik för att främja hälsa och säkerhet på arbetet, effektiva förebyggande insatser samt övervakning genom instrument och åtgärder på enbart nationell nivå.

Slutligen lämnar förslaget en grundläggande fråga öppen. Denna fråga, som en dag måste ställas, handlar om hur man skall definiera begrepp som anställd, egenföretagare och atypisk arbetskraft i ett ekonomiskt och socialt sammanhang som ständigt förändras, där gränserna mellan olika rättsbestämmelser verkar vara på väg att suddas ut och där den traditionella definition som utgår från ett anställningsförhållande verkar ha förlorat sin mening. Oberoende av svaret är det utan tvivel viktigt att, utifrån principen om rätten till mänskligt värdiga arbetsvillkor, tillförsäkra alla arbetstagare - anställda, egenföretagare eller atypiska arbetstagare - största möjliga skydd för hälsa och säkerhet.